

Chào các em! Trong bài tập đọc ngày hôm nay chúng ta sẽ cùng nhau tìm hiểu về Cao Bá Quát. Cao Bá Quát là một nhà thơ, nhà lãnh tụ của phong trào nông dân khởi nghĩa thế kỉ 19. Ngay từ nhỏ, ông có tài năng và bản lĩnh như thế nào, các em sẽ cùng tìm hiểu qua bài tập đọc hôm nay nhé!

TẬP ĐỌC

ĐỐI ĐÁP VỚI VUA

1. Một lần, vua Minh Mạng từ kinh đô Huế ngự giá ra Thăng Long (Hà Nội). Vua cho xa giá đến Hồ Tây ngắm cảnh. Xa giá đi đến đâu, quân lính cũng thét đuổi tất cả mọi người, không cho ai đến gần.

2. Cao Bá Quát, khi ấy còn là một cậu bé, muốn nhìn rõ mặt vua. Cậu nảy ra một ý, liền cởi hết quần áo, nhảy xuống hồ tắm. Quân lính nhìn thấy, hốt hoảng xúm vào bắt trói đứa trẻ táo tợn. Cậu bé không chịu, la hét, vùng vẫy, gây nên cảnh náo động ở hồ. Thấy thế, vua Minh Mạng truyền lệnh dẫn cậu tới hỏi.

3. Cậu bé bị dẫn đến trước mặt nhà vua. Cậu tự xưng là học trò mới ở quê ra chơi nên không biết gì. Thấy nói là học trò, vua ra lệnh cho cậu phải đối được một vế đối thì mới tha. Nhìn thấy trên mặt hồ lúc đó có đàn cá đang đuổi nhau, vua tức cảnh đọc vế đối như sau:

Nước trong leo lẻo cá đớp cá.

Chẳng cần nghĩ ngợi lâu la gì, Cao Bá Quát lấy cảnh mình đang bị trói, đối lại luôn:

Trời nắng chang chang người trói người.

4. Vế đối vừa cứng cỏi vừa rất chỉnh, biểu lộ sự nhanh trí, thông minh. Vua nguôi giận, truyền lệnh cởi trói, tha cho cậu bé.

Theo Quốc Chấn

• LUYỆN ĐỌC

- Bài này được chia làm 4 đoạn, được đánh dấu theo thứ tự từ 1 đến 4.
- Khi đọc, các em chú ý cách đọc:
 - + Đoạn 1 đọc với giọng trang nghiêm.
 - + Đoạn 2 đọc với giọng tình nghịch.
 - + Đoạn 3 đọc với giọng hồi hộp.
 - + Đoạn 4 đọc với cảm xúc ca ngợi, khâm phục.
- Các em chú ý đọc đúng các từ ngữ: **hốt hoảng, xúm vào, vùng vẫy, truyền lệnh, leo lẻo, cỏi trối, chang chang.**
- Chú ý ngắt nghỉ hơi đúng sau các dấu câu, giữa các cụm từ:
*Thấy nói là học trò,/ vua **ra lệnh** cho cậu phải đối được một vế đối/ thì mới tha.//*
Hai vế câu đối đọc cân đối, ngắt nhịp giống nhau:
*Nước trong **leo lẻo/cá đớp cá.**//*
*Trời nắng **chang chang/ người trối người.**//*
- Khi đọc, các em cần nhấn giọng các từ ngữ: **ra lệnh, tức cảnh, leo lẻo, cá đớp cá, đối lại luôn, chang chang, người trối người.**

• CHÚ GIẢI

- **Minh Mạng** (1791 – 1840): vua thứ hai của triều Nguyễn.
- **Cao Bá Quát** (1809 – 1855): nhà thơ nổi tiếng văn hay chữ tốt, có tài đối đáp.
- **Ngự giá**: (vua) ngồi xe hoặc ngồi kiệu đi các nơi.
- **Xa giá**: xe của vua.
- **Đối**: + thẻ văn cũ gồm hai vế có số tiếng bằng nhau, đối chọi nhau về ý và lời.
+ làm vế đối lại.
- **Tức cảnh**: thấy cảnh mà có cảm xúc, liền nảy ra thơ văn.
- **Chỉnh**: theo đúng phép tắc chặt chẽ.
- **Táo tợn**: táo bạo đến mức không biết sợ, không kiêng nể gì, lộ rõ vẻ thách thức.
- **Truyền lệnh**: ra lệnh cho cấp dưới.

• TÌM HIỂU BÀI

Em hãy dựa vào nội dung bài đọc trên và trả lời các câu hỏi dưới đây:

Câu 1: Vua Minh Mạng ngắm cảnh ở đâu?

- A. ở kinh đô Huế
- B. ở Hồ Tây
- C. ở hồ Gươm

Câu 2: Cao Bá Quát có mong muốn gì?

- A. muốn nhìn rõ mặt vua
- B. muốn nhảy xuống hồ tắm
- C. muốn chào vua

Câu 3: Cậu đã làm gì để thực hiện mong muốn nhìn rõ mặt vua?

- A. Cậu khóc lóc om sòm để quân lính dẫn cậu tới gặp mặt vua.
- B. Cậu cởi quần áo nhảy xuống hồ tắm, làm cho quân lính hốt hoảng xúm vào bắt trói. Cậu không chịu, la hét, vùng vẫy khiến vua phải truyền lệnh dẫn cậu tới.
- C. Cậu tự chạy thẳng đến trước mặt vua để nhìn.

Câu 4: Vì sao vua bắt Cao Bá Quát đối?

- A. Vì vua thấy cậu bé tự xưng là học trò nên muốn thử tài cậu, cho cậu có cơ hội chuộc tội.
- B. Vì Cao Bá Quát khóc lóc, mãi không chịu nín.
- C. Vì Cao Bá Quát đòi đối với vua.

Như vậy, đối đáp thơ văn là cách người xưa thường dùng để thử học trò, để biết sức học, tài năng, khuyến khích người học giỏi, quở phạt kẻ lười biếng, dốt nát.

Câu 5: Cao Bá Quát đối lại như thế nào?

- A. Trời nắng chang chang người trói người.
- B. Nước trong leo lẻo cá đớp cá.
- C. Nước trong leo lẻo cá đớp cá. Trời nắng chang chang người trói người.

Câu đối của Cao Bá Quát rất hay:

- + **Biểu lộ sự nhanh trí lấy ngay cảnh mình đang bị trói để đối lại.**
- + **Biểu lộ sự bất bình (ngầm oán trách vua bắt trói người trong cảnh trời nắng chang chang, chẳng khác nào cảnh cá lớn đớp cá bé.)**
- + **Đối chọi lại về đối của nhà vua rất chặt chẽ cả về ý lẫn lời. Về ý: cảnh trời nắng đối với cảnh nước trong, việc người trói người đối với cá đớp cá. Về lời: từng tiếng, từng từ, từng ngữ của hai vế đều đối chọi nhau:**

Nước – trong – leo lẻo – cá – đớp – cá.

Trời – nắng – chang chang – người – trói – người.

Câu 6: Theo em, Cao Bá Quát là người như thế nào?

.....

.....

.....

Qua bài đọc này, chúng ta có thể thấy truyện ca ngợi Cao Bá Quát ngay từ nhỏ đã bộc lộ tài năng xuất sắc và tính cách khẳng khái, tự tin.

• **DẶN DÒ**

- Ở nhà các em đọc lại bài tập đọc và trả lời lại các câu hỏi trong bài.
- Chuẩn bị bài: **Tiếng đàn** trang 54 SGK.